

ORADEA-MARE (N.-VÁRAD)
11 septembre st. v.
23 septembre st. n.

Ese in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 37.

ANUL XXX.
1894.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.
Pe 1/4 de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Inconsolabili.

O diminută limpede de toamnă.
Paznicul cimitirului mătură de pe morminte stratul de frunze scuturate peste noapte. Bătrânul își are morții lui, pe cari-i iubește; el poartă grijă de odihna lor; și când cei vii uită să mai aducă la un moment cununi de flori și untelemn pentru candelă, moș Simion s'apropie trist de lăcașul celui părăsit, se uită lung, compătitor, la florile uscate și la candela stinsă, și, dând din cap, prinde-a vorbi mortului ș'a-l căină...

— Vești, șcieam eu c'or să te uite... nimeni nu mai vine să te vedă... Ce le pasă? Béu și mânâncă, și chefuesc... lasă c'o să le vie și lor rëndul... par că-i ved — mâne unul, poimâne altul — intrând colea, pe poartă, cu tăpile 'nainte, și i-or bocî și pe ei feciorii, o și doue, și apoi vor remâne și ei pe 'ntu-

neric, fără pic de untelemn in candelă c'așă-i lumea, dragă... n'ai ce-i face...

Dar astăzi moș Simion n'are poftă de vorbă. E prospăt mormântul de pe care mătură frunzele, și marmura e numai de doue zile aședată; slovele aurite tremură in bătaia sórelui: «Alesandru Cornea născut la 1849 martie in 6 — adormit la 1884 septembrie in 2». E liniște. Nu s'aude decât târșiitul măturii și foșnetul uscat al frunzelor; stoluri de ciori innegresc ramurile copacilor. Cerul e senin, pământul dórme.

Moș Simion șcie cine are să se dea jos din trăsura 'nchisă, care s'a oprit acum in poartă. E dómna Cornea. Inaltă, palidă, ea pășește incet, cu ochii aiuriți și stinși de durere; in urma ei onduléză ușor lungul crep de doliu care-i atěrnă din creșcet pân in pământ.

IN BRAȚELE SOMNULUI.

Ea nu vede nimic. Bătrânul se retrage de-o parte; el înțelege și respectă prinusul de lacrimi ce se aduc mormintelor.

— Sărmana femeel!.. Veți, e tineră, și frumoasă, și bogată... Uite-o cum stă 'n genunchi și se bocesece... așa-i, tot omul are câte-un vierme care-l rôdel! Dar o să-i trecă, ș-atunci o să-i vie alta, și tot așa, pân' o intră și ea 'n pământ...

In patruzeci de ani, moș Simion vechuse atâția morți, încât ajunsese să credă că el e nemuritor. De ce-l preocupau așa visitele dómnei Cornea? El se gândia mereu la mormintele uitate, și de câțva timp își dicea in fiecare dimineță: «Ați nu cred să mai vie...» Sta s'asculte: cunoșcea acum de departe huruitul rôtelor, trapul cailor... «Vine!» Atâta statornicie începea să-l contrarieze.

A sosit iérna. E alb tot cimitirul. Cine lasă primele urme in stratul neted de zăpadă?... Veți, moș Simiône, că sânt și inimi cari nu uită așa lesne?... Privește-o cum a slăbit; ea pare-o umbră, ușoră și tremurătoare ca și vëlul cernit care-i atérna din creșcet... aceeaș prosternare piósă, aceleași neistovite lacrimi pe morméntul care 'nchide iubirea și norocul acestei inconsolabile soții! De ce clatini din cap cu-atâta neincredere? Moș Simiône, straja morților ți-a înăsprit sufletul pentru cei vii.

***

Se desprimăvereză. Copacii dau in mugur; din pământul morților crește-o vegetație puternică; in aer e un parfum de tinerete, un fior indefinit care chiamă la iubire. Porțile cimitirului se deschid, lumea se imbulzește, e un amestec asurzitor de strigăte, de vaete; convoiul s'apropie de grópă, bocetele devin din ce in ce mai sfâșietóre, mai desperate. Preoții prohodesc, făcliile ard liniștit, din cădelniți se înalță in rotocóle albastre fumul de tãmăe...

— Nu, nu mi-o luați, lăsați-me s'o mai ved...

Ce glas straniu, inforător! Un tinér imbrăcat in negru, desfigurat, nebul, se sbate, cécă să se smulgă din brațele prietenilor... «Vecinica ei pomenire...» și musica innécă bocetele. Alaiul se imprăscie; domnierea morții reintră in tăcere. Sórele apune cu aceeaș liniște imperială.

Încă un nenorocit, care vine in fiecare dimineță... Moș Simion se primblă rasna printre grilajuri; trage cu códa ochiului și bombănește singur. «Ci-că nu se ved... vorba să fie!»

Adevérul e că intre cei doi inconsolabili distanța eră așa de mică, încât lesne s'ar fi putut vedé și audí unul pe altul, decă sufletele lor ar fi mai fost in stare să primescă vr'o impresie din lumea din afară.

***

Au sosit frumoșele țile de maiu. Sânt încărcați pomii de flóre. Ce dulce e vieța! Ai cui sânt copilașii cari se jócă, așa de drăgálași, așa de veseli, in tăcuta împărăție a morții? Moș Simion se dá binișor pe lângă ei, ca și cum ar vré să-i mai apuce și el o rađă din atâta risipă de copilărie... Sânt numai trei, și ce gălăgie faci! Fetița cea bălaie, a mai mărișoră, e a dómnei Cornea, băetașul și cu fetița cea brună sânt ai rēposatei. Uite tatăl lor cum plânge, plânge ca o femeie, de ți se rupe inima.

Ce te uiți așa șiret, moșule? Copiții s'au imprietenit, firește, din prima ții — c'asă sânt copii. Șciu ce gândesci. Dar intre cele doue suflete, intunecate de jale, ar fi o nebulie să-ți inchipui c'ar puté mijí... Ce dai din cap? Nu veți că nici nu se cunosc măcar? Nici nu se ved. Pentru ei nu mai e lume, nici vieța. Și ții

că s'ar vedé, că s'ar cunoșce, că și-ar vorbí unul altuia... Ce și-ar puté spune? Sânt doue morminte intre inimile lor...

Sórele, sórele dimineților de véră revérsă torente de vieța, o lumină caldă, binefăcătoare se lasă din cer; pământul aburește. Copacii se scutură de flóre, in aer e iubire.

— Scusați-me, dómna... e umbrela dvóstre, decă nu me 'nșel.

— Mulțumesc.

Améndoi își plécă ochii in pământ, o incétă inclinare din cap, dar dómna s'a roșit puțin. Copiții își duc degetele la gură și-și trimet sărutări. Moș Simion se uită după ei și zímbește cu aerul omului șiret, care pricepe tot și tace.

Intr'o ții de tómnă, copiții au eșit tustrei pe pórta, țiindu-se frumușel de mână. La câțiva pași in urma lor, mergeau incet, alături, cu ochii plânși... părinții celor trei copii.

S'astern nămeți de frunđe peste cele doue morminte, și moș Simion nu le mai mătură. Numai când trece pe-acolo, dá din cap și bombănește: «Veți, șcieam eu c'or să ve uite...»

A. VLAHUȚĂ.

In Ardeal.

Părintelui Gherasim Domide.

dat' am mers in țera vóstră,
De frați, prieteni ca să șcim
Și cum e limba, ginta vóstră
Și cum in Dacia trăim.

Și am ajuns in Valea Rodnei,
Unde poveștile s'adună;
O ții frumoșă ca din vise
Am petrecut-o impreună.

Și n'am să uit acea iubire
Și cât curaj noi am adus;
In Ardelean e numai suflet,
Nu chip ca noi, tăcut, supus.

In voi e sânge mult din Roma,
Care-a cuprins trei părți din lume;
Voi stégul de mărire duceți
Și 'n fală românescul nume.

Și nu e spaimă, nu e gróză
Ce să ve dee inapoi,
Care de cari in schingiuire
Aștept coróna de eroi.

Voi stélpi sânteți, pe voi se urcă,
In voi e rađem de-un popor:
Numai in țeri de stélpi lipsite
Némul se șterge, limbele mor.

Cu bine fie, Dómne-ajută!
Voi întărire ne-duceți;
Ușor de aur lanțul să ve fie
Și vieța-ve cât mii de vieți!

ELENA VORONCA.

Nervii Căpitanului.

Comedie in trei acte de *E. Labiche* și *Ed. Martin*.

(Urmare.)

ACTUL AL TREILEA.

Un salon la Dna de Guy Robert. La stânga ferestă. Primul plan un cămin și un clopoțel. Pendula și măsă in mijlocul salonului, scrin, pene de găscă; la dreapta un dulap și alt clopoțel.

Scena I.

Dna de Guy, Lucia, Horațiu.

Dna de Guy (lui Horațiu.) Sfârșește... Ieri, in bal, cum s'a terminat convorbirea ta cu dl Derigault?

Horațiu (lângă dulap.) Nu tocmai reu... Nu tocmai reul...

Lucia. Și v'ați înțeles?

Horațiu. O! nu tocmai...

Lucia. In sfârșit, ce i-ai spus?

Horațiu. Mii de lucruri... frumoase... și alte încă și mai frumoase...

Dna de Guy. Sper in se că, după promisiunea ta, te-ai stăpânit negreșit...

Horațiu. Până la cel din urmă moment... (a parte) exclusiv!

Lucia. Și cu toate aceste n'am inaintat la nimic mai mult decât ieri.

Dna de Guy. Eu am scris dlui Derigault că, de va refușă încă, voi convocă consiliul de familie... și el mi-a respuns că va veni aici la 11.

Horațiu. La naiba! (A parte, sculându-se și trecând la stânga.) Tare n'aș dori să fiu aici... (Tare.) Ve las... trebuie să me duc la un amic.

Lucia (merge la Horațiu.) Ce fel?

Baptist (anunțând.) Dl Derigault!

Horațiu (a parte.) Prea târziu?

Scena II.

Aceiași, Derigault.

Derigault (dnei de Guy.) Scumpă dnă, am venit după chemarea dvăstre. (Salutând.) Dră!... (Vedând pe Horațiu.) Căpitanul!...

Horațiu (Salutând.) Dle!

Derigault (inapoiindu-i salutul, ceremonios.) Dle!..

Horațiu (a parte.) E rece!

Lucia (incet lui Horațiu.) Par că e mândros pe dta?

Horațiu. El? aș! nu se pótel n'are pentru cel... (Tare lui Derigault.) Ați venit pe jos, scumpe dle Derigault? Cum e vremea afară?

Derigault (sever.) Ghețuș grozav, dle!...

Dna de Guy. Apropiati-ve dar de foc...

Lucia. Am să mai pun lemne. (Dna de Guy și Lucia merg la cămin.)

Horațiu (incet lui Derigault.) Te rog să cređi dle, că-mi pare foarte reu de incidentul... care s'a întâmplat ieri... mi-a scăpat fără să vreu...

Derigault. Ce anume?

Horațiu. Dar... la bal... acel pi...

Derigault (rece.) Nu înțeleg ce vrei să ăci!

Horațiu (mirat.) A! iertare atunci! (A parte.) Drept vorbind, cu atât mai, — să nu ne mai amintim.

Dna de Guy. Ei dle Derigault, v'ați mai gândit? ce respuns ne aduceți?

Derigault (care s'a pus lângă cămin.) Inainte de

a me pronunță intr'un mod definitiv, doresc să ve spun, dvăstre și dșorei Lucia, ărecari ăprecieri...

Dna de Guy. Vorbiți!

Derigault. Cari trebuie sc deocamdată să fie secrete...

Horațiu. A!

Derigault. Sub cel mai mare secret!

Horațiu. Înțeles! — eu nu trebuie să fiu de față...

Dna de Guy. Dar Horațiu face parte din familie...

Horațiu. Nu mai stărui... me retrag... (a parte.)

Are să le povestescă finalul conversației noastre. (Tare salutând.) Dle Derigault.

Derigault. Dle!... (Se ridică și salută rece.)

Horațiu (a parte.) Negresit, e înțepat cu totul (ese in stânga.)

Scena III.

Aceiași, afară de Horațiu, apoi Baptiste.

Dna de Guy. Ve ascultăm, dle!...

Derigault (ședând.) După cum știți, dnă, epitropia impune datorii... legea romană... lex romana... așă de prevădătoare in dispozițiunile sale, s'a ingrigit să le hotărăscă anume... Epitropia, vine dela cuvântul latin: Epi, ceea ce va să ăică supraveghere, și dela cuvântul grec, elin trophra, ceva ce vr'a să ăică strânsore, conducere! adică, că, un epitrop, trebuie să conducă cu rigurositate supravegherea epitropisitei sale.

Lucia. Iertați-ne; dar noi nu înțelegem nici latineșce nici greceșce.

Derigault. A! Ce-i dreptul... (a parte cu pasiune.) Sărmane femeil când se vor emancipă ele, pentru a pută cunoșce ce-i lumina științei! (Tare.) Pentru a in-deplină mandatul meu, a trebuit să caut a luă adânci cunoșcinți asupra noului candidat ce ni s'a propus...

Dna de Guy. Asupra lui Horațiu? Dar eu îl cunosc mai bine decât ori cine!

Derigault. Fără 'ndoielă... dar dvăstre nu l'ați vedut de ăce ani, — și in ăce ani...

Dna de Guy. L'am vedut intocmai cuu l'am cunoscut in totdeauna... cu inima curată, vesel, bun, — ceva cam iute pôte...

Derigault (repede.) Personal, — eu nici odată n'am avut prilej de a constată... dar, dec'ar trebui să cred ăre cari spuse... a doua ăi chiar dela sosirea sa in Paris, dl Horațiu a avut o afacere stranie...

Dna de Guy și Lucia (sculându-se.) Un duel?

Derigault (scoborînd in mijloc.) Da, dnă, da, dșoră! un duel cu sabia! Ce garanție de fericire pentru o femeie...

Dna de Guy. Un duel? dar e cu neputință?

Lucia. Dlui îi place a inventă...

Derigault (sever.) Dșora trebuie să șcie că eu nu sânt in stare să fac nici o invențiune!

Dna de Guy. Dar cine ț-a spus asemenea lucruri?

Derigault. Cine? chiar Baptist? puteți să-l întrebați... El a vedut pe căpitan, eșind impreună cu servitorul seu, care. — ăis inre parenteji, are aerul unui ne-trebnic și jumătate, — și care tocmai ducea armele.

Dna de Guy. Un duel! nenorocitul!...

Lucia. Și șcii dta, care a fost pricina acestui duel?!

Derigault (suridând.) Este... prea ușor să o ghicim...

Lucia. A!

Dna de Guy. Ei bine, spune-mi-o fără incunjiur.

Derigault. Eră vorba negreșit de vr'o órecare Aspasiel...

Lucia. Aspasiel... Ce va să ȃică asta?

Derigault. O dómnă... din Athena... celebră prin nurii sei...

Lucia. O femeie!

Dna de Guy. Tóte aceste mi se par cu neputință. (Sună.) O să aflăm inse tot adevérul acuș... (Lucia trece lângă Dna de Guy.)

Baptist (apare.) Dna a sunat?

Dna de Guy. Da. Vino 'ncóce Baptist. Ești de multă vreme in serviciul meu, și te cred devotat...

Baptist. O, dómnă...

Dna de Guy. Rspunde-mi curat: Este adevérat că ai vėđut alaltăeri pe nepotul meu eșind, impreună cu servitorul seu, care ducea niște arme?

Baptist. Da, dómnă... niște săbiil

Derigault (damelor.) A!

Baptist. Chiar am auđit pe căpitan ȃicēnd: «Pe drum! și dă dracului tóte sentimentele!»

Dna de Guy și Lucia. Oh!

Derigault. Vedeți bine că 'n acéstă măcelărie, sentimentul jócă un órecare rol...

Dna de Guy. Du-te Baptist. (El ese.)

Lucia. Ei bine, mătușă, — acesta-i un lucru nedemn, chiar in ȃiua in care ȃ-a cerut mâna!

Derigault. Pe mine, asta nu me miră de loc... statistica ne face cunoscut că, la cincispredece mii de militari insurați... (Vėđēnd pe Horațiu.) Hm! iată-l...

Scena IV.

Aceiași, Horațiu.

Horațiu. Putem acum intră? terminatu-s'a conferența?

Dna de Guy. Da!...

Horațiu (Luciei.) Ai câștigat in sfērșit partia?..

Lucia (rece.) Nu.

Horațiu (lui Derigault.) Ian să vedem, unde am ajuns?

Derigault (rece.) Nu șciu...

Horațiu (a parte.) Dar ce aer au cu toții?...

Dna de Guy (sec.) Nimica încă nu s'a putut hotărî... Am aflat in urmă óre-cari amēnunțimi...

Lucia (id.) Care ne dă mult de gândit...

Derigault (id.) Mult!

Horațiu (a parte.) Derigault a spus totul... a povestit incheierea conversației de eri... (Tare.) Ūmi mărturisesc greșēla... am fost ceva cam iute... mi-a scăpat fără de voe...

Derigault (repede.) Nu e vorba de aceea, dle...

Dna de Guy. Noi nu-ți cerem amēnunțimile...

Lucia. O nu!...

Dna de Guy. Vino dle Derigault, avem să vorbim ceva impreună, să vorbim serios!...

Derigault. Serios!? Sânt cu totul a dvóstre. (Ese după ce aruncă o privire la Horațiu.)

Scena V.

Horațiu, Lucia, apoi Baptist.

Horațiu. Lucio!

Lucia (ședēnd lângă dulap.) Dle?

Horațiu. Ce ai?

Lucia. Nimic!

Horațiu. Pari mâniaósă?

Lucia. Da.

Horațiu. Și nu poți să-mi spui pentru ce?

Lucia. Nul

Horațiu (a parte.) Da... nu... Negreșit că s'a schimbat focul verișórei, ori că temperatura a scăđut in casă...

Baptist (intră cu un buquet de flori sombre.) Din partea dlui Magistan.

Lucia (sculāndu-se.) A! dă-mi-l. (Baptist este. Admirānd buchetul.) A! ce flori frumósel ce miros plăcut!

Horațiu (ironic.) Da!... iată ce se póte numi un buchet serios... un buchet de doliu...

Lucia (trece.) Fiecare cu gustul seu. Eu una, cred că-i minunat!

Horațiu. Totuș sper că ai să îl trimeți indērēt!

Lucia. Și pentru ce, me rog?

Horațiu. Dar mi se pare... că de vreme ce nu te măriți cu dl Magistan, nu ai dreptul să-i primești buchetele.

Lucia. Ūmi plac florile.

Horațiu. A! asta-i prea mult! (Continēndu-se) Lucio, încă odată, ȃic, te rog să trimeți indērēt aceste flori.

Lucia. Ba nici decum; eu le păstrez.

Horațiu. Crede-me... nu me face să-mi es din ordinea...

Lucia. Nu numai că le păstrez, dar am să le așed chiar in etacul meu, pe camin. (Face un pas.)

Horațiu (puindu-se inainte.) Lucio! te opresc!

Lucia. Lasă-me să trec, dle!

Horațiu. Nu, te opresc! (Ūi smuncește buchetul.)

Lucia. Dle!

Horațiu (rupēnd și cālcānd buchetul.) Iatăți-l... buchetul dsale! iată-l!

Lucia. A! o astfel de violență!... Mātușică! Mātușică! (Merge la dulap și sună.)

Horațiu. Ce faci?

(Va urmă.)

N. A. BOGDAN.

Proverbe.

Tot una face: ori ajutor dela sgārcit, ori miere dela viespe. (Romānesc.)

*

Cine se ascultă pe sine, e ascultat și de alții. (German.)

*

Să te ferești de cei care vorbesc prea incet. (Suedez.)

*

Cu grabă și fără de chibzuielă, hārnicia nu e bună de nimic. (Rusc.)

*

Stomacul n'are nici ochi să vėdă, nici urechi să audă. (Grecesc.)

*

Dragostea e egoismul deghisat. (German.)

*

Ochiul stăpānului ingrașă boul. (Romānesc.)

*

Cărțile sânt pentru suflet ceea ce hrana este pentru corp. (Francez.)

Esplosiu în o mină.

— După Sully Prudhomme. —

 izez, — și roua curată
 Lucește cu blânde lumine
 Pe flori, aședată de mâna
 Cea rece a nopții senine.

Afară nu plouă: De unde
 Vin bóbele-acestea iubite? ...
 Pân' nu se formaseră încă,
 Erau în vèzduh risipite.

De unde îmi vin óre lacrimi? ...
 — Ca cerul senin e și gându-mi —
 În suflet le-aveam mai 'nainte
 Ca 'n ochi să le vèd lunecându-mi.

În inime tremură tainic
 Dureri ne 'nțelese și patimi
 Și une ori chiar desmierdarea
 Ne tulbură până la lacrimi.

IOAN N. ROMAN.

Fin de siècle.

De Max Nordau.

(Fine.)

 ceste câteva mostre ne arată ce înțeles are acest cuvânt în țera în care s'a născut. Imbecilii imitatori nemți ai modelor parisiene, cari întrebăntază pe «fin de siècle» aprópe exclusiv în înțelesul de «obscur» și «estragant», în marea lor ignoranță, schimonosesc cuvântul acesta. Tot astfel, acum câțiva ani, necunoscând bine adevăratul înțeles al cuvântului «demi-monde», l'au injosit întrebăntându-l pentru a desemná o prostituată, pe când creatorul seu, Ales. Dumas-fiu, a voit să înțelegă prin acest cuvânt persoane de acelea în viața cărora se află un punct negru și cari, din această pricină, sânt escluse din mediul de care țin prin naștere, educație séu situație, dar în a căror atitudine nu se arată, — cel puțin nu pentru acela care nu e în curent cu aceste lucruri — că ar fi fost respinse de casta lor.

La prima vedere, un rege care-ș vinde drepturile de suveran pentru un cec considerabil, nu prea sémână mult cu noii căsătoriți cari fac călătoria lor de nuntă cu balonul. De asemeni nu se póte recunoșce numai decât raportul ce există într'un reclamagiu episcopal și o domnișórá bine crescută care-ș sfátueșce prietena de a încheiá o căsătorie de bani și a-ș luá un amant. Și totuș, toate aceste casuri «fin de siècle» au o trăsătură comună: disprețul conveniențelor și al moralei tradiționale.

Acésta e concepția pe care o găsim în inima cuvântului «fin de siècle»: depártarea practică de disciplina moștenită, care mai există încă în mod teoretic. Pentru omul desfránat, el însemnézá benchetuire neînfrénată, deslântuirea bestiei în om; pentru egoistul rece, însemnézá desprețuirea ori cărei considerații cátră semenii sei, resturnarea tuturor hotarelor ce împiedecă rívna brutală a banului și setea de plăceri; pentru acela

care disprețueșce lumea, invederarea nerușinată și gólá a instinctelor și mobilelor josnice pe care înainte vreme lumea obișnuiá, decá a nu le înláturá, cel puțin a le acoperi în mod ipocrit; pentru cel credincios, însemná emanciparea de dogmă, negația lumii supra-sensibile, adoptarea unui fenomenism strámt; pentru cel pelicat, doritor de a simți vibrații nervóse estetice, însemnézá dispariția idealului din artă și neputința acesteia de a mai provocá sensații cu ajutorul vechilor forme; pentru toți inse «fin de siècle» însemnézá sfêșitul unei stări de lucruri care, vreme de mai multe vécuri, a satisfácut logica omenescă, a înfrénat perversitatea și a fácut să se desfășure frumosul în tóte artele.

Vedit lucru este că o epocă a istoriei se apropie de sfêșitul ei și că o altă ni se anunță. Tóte tradițiile sânt cuprinse de peire și díua de mâne pare a nu voi să se lege de cea de ađi; ceea ce există se clatină și se prabușeșce, și lumea nu díce nimic pentru că e oboșită și crede că conservarea sa nu-i vrednică de o sfortare. Ideile cari până acuma au dominat spiritele sânt mórté séu alungate ca regi detronați: urmași legitimi și usurpatori își dispută moștenirea. Până una-alta, înteregnul există cu tóte grozávile lui: confusia puterilor, perplesitatea mulțimei lipsită de șefii sei, despotismul celor tari, apariția de prooroci falși, nașcerea de dominațiuni parțiale trecétóre și cu atât mai tiranice. Toți pândesc cu nerábdare ceea ce trebuie să vie, fără de a presimți din care parte va veni și ce va fi. În haosul de idei, se nádádueșce că arta ne va desluși asupra orénduilei ce trebuie să urmeze confusiei de acum. Poetul, musicianul trebuie să vestéscă séu să ghicéscă ori cel puțin să facă a se presimți sub ce forme va urmá a se desvoltá civilizația. Care lucru va fi óre mâne frumos ori moral? Ce se va șci óre mâne, în ce se va crede, pentru care lucru o să ne entusiasmán, cum vom trái? iată întrebările ce le pun miile de glasuresi ale mulțimei. Și acolo unde un inchipuit ridicul își deschide o práválióră, afirmând că are unicul respuns, la acele întrebări, acolo unde un nebun séu un șarlatan începe a prooroci de-odată în versuri séu în prosă, în note séu în culori, séu pretinde de a-ș esercită arta altfel ca inaintașii și emulii sei, — lumea alérgă în mare mulțime la el, și caută să găseșcă ori să ghicéscă în produțiunile sale, ca în oracolele Pytiei, un înțeles órecare; mulți se încercă de a le interpretá și cu cât sânt mai obscure și neînsemnate, cu cât ele par a cuprinde viitorul, în ochii credulilor nátărăi flámánđi de revelații, cu atât mai multă aviditate, cu atât mai mare patimă, le comentézá lumea.

Acésta este privelișcea ce ne o infátóșeză vârtejului omenesc, la lumina amurgului popórelor. Negurile fantastice vápáieză pe cer în frumoșa flacără roșie, sinistră, ce s'a observat timp de mai mulți ani, după erupțiunea din Krakatoa. Pe pámênt se tárâsc umbre din ce în ce mai dese cari acoperă fenomenele cu o obscuritate misterióșă, nimicind ori-ce certitudine și îngáduind tóte presimțirile. Formele își pierd contururile lor și se prefac în vârtej de cétă. A trecut o đí, nóptea vine. Bêtránii îi vèd cu spaimă apropierea, căci se tem de a fi martori ai sfêșitului ei. Câțiva tineri, în număr fórté restrâns, își simt puterea vitală în tóte vinele și în toți nervii lor, și se bucură de pe acum de resáritul sórelui. Visele ce umplu ciasurile de întunecime până la đorii đilei noi, sânt pentru bêtráni niște amintiri întristátóre, și pentru tineri, speranțe minunate, iar forma sensibilă a acestor vise, sânt produțiunile artistice ale timpului.

Aici e locul de a preveni o rea-înțelegere posibilă. Marea majoritate a claselor mijlocii și de jos, firește că nu e «fin de siècle». Fără îndoieală, dispoziția sufletescă actuală frământă popoarele până în măruntăle lor și deșteptă chiar în omul cel mai obscur, cel mai inapoiat, un straniu simțiment de șovăire, de hărțuieală. Dar starea această de bătă-de-mare psihică, mai mult séu mai puțin ușoră, nu ațită într'ensul poftelor femeilor însărcinate și nu se exprimă prin noi trebuinți estetice. Burghezul și proletarul, când nu se știu observați de privirea ironică a unui om de modă și își pot da drum liber aplecărilor lor, urmăzând a găsi o mulțumire adâncă în vechile și cele mai vechi forme ale artei și poeziei. Ei preferă romanele lui George Ohnet tuturor simboiștilor, iar pe «Cavalleria Rusticana» a lui Mascagni o preferă tuturor operelor compuse de discipolii lui Wagner, séu chiar de Ricard Wagner însuș. Ei petrec de minune la farsele cu palme și cuplete, și cască séu se irită la dramele lui Ibsen. Ei se opresc cu plăcere înaintea litografiilor după tablourile müncheneze, ce represintă scene de berărie séu de cârciumi țărănești, și trec fără a băgă cătuș de puțin sémă tablourile «en plein air». Numai o forțe mică minoritate găsește o plăcere sinceră în tendințele noi și le anunță cu convingere ca singurele tendinți îndreptățite, singurele cari ne îndrumază spre viitor, singurele cari pot plăcé și încântă sufletul. Dar minoritatea această are darul de a se întinde pe totă suprafața vizibilă a societății, întocmai cum o forțe mică cățime de untdelemn e în stare să acopere întinderi largi de mare. Ea se compune în mare parte din ômeni bogați și distinși séu din fanatici. Bogații dau tonul tuturor papă-lapților, nătrărilor și stupeților; fanaticii impresionează pe cei slabi și pe aceia cari nu gândesc dela sine și întimidează pe cei fricoși. Toți snobii afectează de a avé acelaș gust ca minoritatea exclusivă care, formând o cotire pentru dânsa, trece cu aiere de adânc dispreț înaintea ori cărui lucru care până acuma se socotia ca frumos; și în chipul acesta, omenirea civilisată în întregimea ei, pare convertită la estetica amurgului popórelor.

R. VERMONT ȘI H. STREITMANN.

Mătasa de păianjen.

Se vorbiá în timpii din urmă că la un bal oficial dat în capitala uneia din republicele Americii de Sud, stăpâna casei purtá o rochie și un corsagiu făcut cu pânze de păianjen țesute.

Iată ce spune cu această ocaziune dl Emile Gautier în «Science Illustrée»:

Deja în 1709 dl Bon, prim-președinte al Curtii de compturi din Montpellier, trimetea Academiei de științe niște mitene și ciorapi implețiți cu această mătase paradoxală. Chiar Réaumur a fost însărcinat a face un raport, ale cărui conclusiuni furé mai mult nefavorabile. Nu dóră că Réaumur contestă autenticitatea modelelor prezentate de dl Bon. El pretindea numai cu calcule, probe și documente că ar costá mai mult dâraua decât ocaua. Trebuie în adevér, nouedece de fire de păianjen pentru a face un fir de forță egală cu mătasa și optspredece mii pentru a face un fir de cusut așa de solid ca un fir de mătase de bombix. Réaumur stabili asemenea că trebuie de doue ori mai mulți păianjeni decât vermi de mătase petru a da aceeaș cantitate de mătase, așa încât pentru o singură

livră (489 grame) de mătase de păianjen ar fi trebuit mai mult de douedece și opt de mii de gogoși.

Pentru a-ș procurá cineva această cantitate de gogoși, ar fi trebuit să nutrească un numer mult mai considerabil de păianjeni, de ôre-ce numai femeile torc învelišul ouielor lor.

Réaumur avusese înse grije să adaoge că, decât produsul păianjenilor din Franța nu putea avé nici o importanță, ar fi interesant a studiá din acelaș punct de vedere speciile exotice.

Acest consiliu a fost urmat. În adevér, în 1762 abatele Raymond de Termeyer făcu încercări în Brasilia. El operá asupra păianjenilor vii, al căror fir îl depăná pe o bobină pe măsură ce animalul îl secretá. Acest abate trebuie să fi fost un om pacient și stăruitor, căci își continuá întreprinderea sa în timp de 34 de ani fără a se plictisi și fără intrerupere; dar inutil, după cât se pare, căci cu tóte ingrigirile sale, cu tótă stăruința sa, nu reuși a strînge în 34 de ani (1762—1796) mai mult de 673 grame de mătase arechneană.

Ceea ce n'a descurajat pe un mare industrial englez, dl Stillbers, care și-a pus nu de mult în cap să exploateze mătasa păianjenilor tropicali de talie mare.

Păianjenele sânt aședate în case octogonale dispuse *ad hoc*, unde li se dau în fiecare ți insecte variate în cantitate suficientă. În camera unde sânt înșirate aceste case și unde se întrefine o temperatură constantă de 15°, se lasă să se evaporeze un lichid compus din cloroform, eter și alcool.

Odată îmbetate, păianjenele încep a ouá niște oué divers colorate și inelitate cu o gogóșe de mătase. Aceste gogoși, din care fiecare dá cam o sută de metri de fir, sânt depánate în acelaș mod ca și gogoșile vermilor de mătase. Se fabricá astfel țesături de un galben palid și mat, care servá mai cu sémă chirurgilor ca hemostatice. Se șcie în adevér că pânza de păianjen posedá în gradul cel mai înalt proprietatea de a oprí sângele. Din această causă un negustor parisian își imaginase, pe la 1830, să facá niște plastore în contra tăeturilor, care furé câtva timp la modă.

Se înțelege forțe bine, că se pot face cu această pânză și toalete originale de bal. Un kilogram de Stillbers's silk costá cam la 1900 séu 2000 de lei.

Poesie populară.

— Din părțile Aradului. —

Săracă străinătate,
Mult mi-ai fost fără dreptate;
Cungiurai țările tóte
Și de bine n'avui parte;
Că de când am pribegit,
Tot cu străini am trăit,
Odihnă n'am nimerit;
Câte frunđe prin păduri,
Me bat mai multe gânduri,
Ș-aș-mi vine când și când
Să me duc la drum plângend;
Ș-aș-mi vine une ori,
Să me sui în munți cu flori,
Să-mi vină ciasul să mor.

PAUL DRAGA.

— Iubirea este a reduce universul la o singură ființă și a ridicá această ființă până la Dumnezeu.

Vięta din provincie.

— Dar mai tacă-ți gura odată! Mi-ai scos peri albi cu Bucureșciu teul la dracul... Nu e ȃiulică dela Dȃeu, sȃ nu-mi aminteșci de dȃnsul... Ce vrei?... Sȃ te duc?... dar casa și prȃvălia cui o lȃsȃm?... lui tata sȃracul... Dȃeu sȃ-l ierte?

Aceste vorbe le rostiȃ Hagi Ispas, bȃcan in strada Principalȃ din orașul Mizil, scumpei sale jumȃtȃți, cucȃna Eufimia, care-l punea pe foc s'o ducȃ la Bucureșci cu ori-ce preț.

Nu e vorba, ținea omu la nevȃsta lui, cȃ tare erȃ harnicȃ și indemȃnatieȃ la ori-ce: nu-ș gȃsiȃ locu tȃtȃ ȃiulicȃ; umblȃ de colo pȃnȃ colo; dereticȃ, certȃ cȃte odatȃ servitȃrea, mai își infigȃ grȃsulile dumneai mȃni, cu degetele incȃrcate cu inele scumpe, in pȃrul ciuflit al vr'unui bȃiat, care moțȃiȃ pe dupȃ rafturi; și dedea p'in curte ordine peste ordine, mai abitir ca un colonel de brigadȃ... Adicȃ, remȃe vorba intre noi: ofiterii, batȃ-i potca sȃ-i batȃ, i-au albit pȃrul, iar nu calea bisericeii cȃ a fost in tinerete o femee cum nu erau multe prin prețur ca dȃnsa, și de aceea, cȃ a fost tinerȃ, și-a scos din capete, cȃci vorba ceea: Vięta e scurtȃ, tinereteȃ se prȃpȃdeșce... și tot cȃntȃnd cȃntecul, se pomeneșce intr'o bunȃ diminȃtȃ, așȃ fȃrȃ veste, cu cȃțiva ghiocel!... İi cam oropsiȃ dnei, nu e vorba, dar afurisiții, par cȃ tot in necas voiau sȃ-i facȃ, cȃ mereu eșiau la luminȃ.

Cucȃna Eufimia dȃcȃ a vȃdȃt așȃ, și mai ales dȃcȃ a observat cȃ gingașul dneai obraz, alb ca un caș, incede sȃ-și cam piȃrdȃ din frȃgețime, n'a stat mult pe gȃnduri și imediat și-a transformat camera de culcare, intr'o adevȃratȃ farmacie: Botcȃnașele cu pomeȃi, cosmeticuri, goldcremuri și alte paste preparate pentru menținerea frumuseței obrazului, își resfȃtau etichetele lor poleite, cu medalii, pe lȃviciȃrele din fund. Sticluțe cu ape de Colonia, de toaletȃ, de frumusețe... de mai șciu și eu ce, se amestecau in acest noian de borcane. Iar cucȃna Eufimia, in ciuda prietenilor, se sulemenȃ și dneai de mama focului, cu gȃndul, cȃ dȃrȃ vr'un drȃguț de ofițeraș pintenat, și tras ca prin inel, — de traiu bun, — s'o milostivi s'o hȃrȃzȃscȃ cu ceva cuvinte dulci.

Acum de curȃnd i-a intrat in cap sȃ mȃrgȃ sȃ vȃdȃ și dneai Bucureșciul!... Ce?... Lȃnca de vis-avis cum s'a dus?... dneai sȃ remȃe mai pe jos?... Și din acea ȃi, numai Bucureșci vedeȃ inaintea ochilor!... Mai ales ofițeri de roșiori și de gendarmil... Maicȃ!... maicȃ!... ce ochi dulci are sȃ le mai tragȃ!

In fine hagiul plictisit de atȃta hȃriȃlȃ, se gȃndi sȃ-i facȃ pe plac, cȃci, de, numai pe dȃnsa o avea și el.

Cȃnd i-a spus, sȃra, la cafea, cȃ are s'o ducȃ la Bucureșci, cucȃna Eufimia nu mai putea de bucurie; și in aprinderea aceea prea mare de entusiasm, sȃri de gȃtul hagiului, și-l sȃrutȃ cu foc pe obrȃrii lui roșii ca pȃtlȃgelele, lucru, ce nu-ș mai aducea aminte hagiul ca sȃ-l mai fi fȃcut cucȃna de vr'o 10 ani.

Din sȃra aceea nevȃsta hagiului par cȃ mai intinerise cu 20 de ani, cȃci visul dneai de aur se indelinȃ acum.

Hagiul, pe la 11 ciasuri, intrȃ in camera dnealui, se așȃdȃ in fața unui tablou mare in formȃ de icȃnȃ, cam șters de timp, care represintȃ Erusalimul, cu tȃte patimile Dlui nostru Isus Hristos.

Acolo, in cea mai mare liniște, cu praful sfȃnt de doue degete de pe mobilele care incepuserȃ sȃ cam riȃdȃ, arȃtȃndu-și ici coela ghiomotȃcele de lȃnȃ, Hagiul incepȃ sȃ cugete in tihnȃ la bȃnișorii munciți cu sudȃrea frunții sale, pe care trebuȃ sȃ-i dea pe la afurisiții de Bucureșceni.

Incepȃ sȃ dea la toți dracii, pe cei cari au scor-nit orașul ȃsta, cȃci «de, frate» din bun trai liniștit, se pomeneșce omul silit tamnesam, fȃrȃ nici o plȃcere, sȃ plece acolo.

Sȃracii lui gȃlbinași! ce sȃrtȃ or sȃ aibȃ la Bucureșcii!

Dar cȃsciȃra lui?... dar prȃvălia lȃsatȃ pe mȃnile bȃeților fȃrȃ esperiențȃ, și fȃrȃ tragere de inimȃ cȃtrȃ stȃpȃnul cȃruia îi mȃnȃncȃ pȃnea? ce se vor face cȃt va lipsi dȃnsul?

Cȃnd se suȃ in pat, oftȃ, și dupȃ ce-și trase scufa pe cap, bine, se infȃșurȃ in plapȃmȃ, și reluȃ iar firul cugetȃrii:

—... Cu banii ce am sȃ cheltuesc așȃ de nebu-neșce, dupȃ gustul nevestii, m'aș mai fi dus incȃ de doue ori la hagiȃlȃc... — oftȃ iar din bȃerile inimei, ȃise incet «tatȃl nostru» și incercȃ sȃ inchidȃ ochii, cu nȃdejde cȃ dȃr peste nȃpte s'o aprinde afurisitul ȃla de Bucureșci, ca sȃ remȃe și dnealui acasȃ, și sȃ remȃe și banii in pungȃ, necheltuiți; cȃci anevoe se mai fac in ȃiua de ȃdi!

Cucȃna Eufimia nu dormi de loc serile acelea, cȃci erȃ ocupatȃ a grȃmȃdi rochii peste rochii, fuste, volane, ciorapi, capoate, bȃtiste, giuvaericele... tot in fine ce avea mai bun, și ce credea dneai cȃ o sȃ-i fie de trebuințȃ pe acolo.

Din cȃnd in cȃnd, mai incercȃ cȃte o pȃlȃrie, sȃu cȃte o talie. Se uitȃ in marea-i oglindȃ, ca sȃ-și studieze mișcȃrile, gesturile, poziția cum trebuȃ sȃ stea și cum trebuȃ sȃ vorbȃscȃ.

Slujnica sȃraca, vai de mama ei ce a pȃțit in acele doue nopți, fiind cȃ erȃ silitȃ mereu sȃ scȃtȃ și sȃ arangeze, pentru cȃ cucȃnei mereu i se pȃrea cȃ rochiile au sȃ se șifoneze.

Cȃnd se revȃrsȃ ȃorile a treia ȃi, totul erȃ gata.

Hagiul se sculȃ și trecȃ in prȃvălie.

Acolo chiamȃ un bȃiat pe care-l avea mai de in-credere și-i vorbi astfel:

— Mȃi Neculai!... uite, noi plecȃm la Bucureșci, mȃ! Stȃm acolo vr'o ȃce ȃile. Veȃi in timpul cȃt om lipsi noi, fiți cu bȃgare de sȃmȃ la mușterii: multu-miți-i bine pe toți sȃ nu pȃrȃseșȃ prȃvălia. Cȃnd scȃteți vin, strȃngeți canaua bine sȃ nu se prelingȃ pe delȃturi. Sȃra, inainte de a inchide, scobȃrȃ-te tu in pivnițȃ și șterge fundurile buților sȃ nu prindȃ mucegaiu și sȃ mirȃsȃ vinul a smac. Lampa sȃ nu o uitȃți aprinsȃ in pivnițȃ, sȃ luȃm foc, Dȃmne fereșce!... Așȃdȃți bine oblȃnele și ve culcați pe urmȃ; nu sȃ-mi umblați rasna prin mahala și casa s'o lȃsați in paza Dnului!... Eil... dormiți mai mult epureșce, ca sȃ fiți deștepti, sȃ nu ne spargȃ cineva casa.

«Gheorghe al Nȃcși, sȃ me cam slȃbȃscȃ cu datoriile! dȃcȃ nu o plȃți sȃmbȃtȃ trei franci și cinci parale care e dator de sȃptȃmȃna trecutȃ, sȃ nu-i mai dați!

«Vedeți cȃ la spȃlȃtorȃsa lui Marinescu s'a fȃcu

9 franci; intrăb-o ce are de gând? Pe Iordache pune-
săra să aducă apă cu hârdăul, să ude leandrele, pe di-
naintea prăvăliei, și să ducă și gunoiul la gărlă...

Și alte multe de felul acestora le-a vorbit hagiul
băeților, care stăteau smirnă înaintea lui și rideau în
inima lor, că rămân singuri 10 zile, fără hagiul, și fără
sgripturică de cucónă, cum o numiau ei... Eh! ce
mai țigări au să fumeze ei, și mai chefuri au să-i mai
tragă cu slujnicile... de mama focului.

*

— Dar ce atâtea borfe cu noi? — ȳicea hagiul,
când se urcă în poștalion și vedă coviltirul încărcat cu
geamantane și lădi, — ar crede cineva că ne mutăm,
său că avem să mergem în țera Hunilor.

— Ei și dta acum? că dór n'om umblă desbră-
cați prin București? Ia, am luat și eu din toate câteva.

Hagiul decă vedă că nu o scóte la căpétieiu cu
nevěsta, nu mai ȳise nici el nimic: își infundă șapca
mai mult pe ochi, se întinse în fundul trăsurei, închise
ochii și începú din nou să gândescă la gâlbinașii ce
avea să cheltuiescă în afurisitul ăla de București.

Drumul fuse lung, dar frumos.

La București boerul vruse să tragă la hanul lui
Manuc, căci auđise din prieteni că e mai ieftin acolo,
inse cucóna n'a voit decăt la Oteteleșanu: avea gust
femeia și pace! Inse dar se cercă boerul s'o convingă că
banii se string cu mari sirguințe... dneai ținea una
și bună: «N'o să trăieescă cât lumea! și cât trăește ba-
rem să petrecă!»

Copii n'are cătel n'are; cui o să-și lase averea?

Când venia sēra, cră o adevērată belea pentru
hagiul, căci trebuia să-și ducă cucóna la Zdracu, la
Parisianu, Șapte nucii, Suvenir, or la adevērașul Leu și
cârnatu, sēu la Filaret, unde banii se duceau vedēnd
cu ochii.

Cunoștințele în București se fac fórte repede, mai
ales când cineva e provincial, și are ceva parale, în
totdauna găsește câte un binevoitor, care, sub pretext
că-i va fi un Cicerone modern, tócă grozav pungile nai-
vilor. Se înțelege că nici hagiul n'a scăpat de un așa
giuvaer de om: tiner, bine făcut, galant pe lângă cu-
cónă și peste măsură de amabil cu Hagiul, reuși în
scurt timp să-și câștige simpatia amēndurora.

Adică, nu e vorba, tinerului îi plăcea să inchee
cam des nasturii dela ghetete poloneze ale cucónei, inse
hagiul ca om cu judecătă, de și vedea, dar nu luă în
serios tóte flēcurile; mai ales...

Dece zile cât a stat la București, hagiului i-a mai
albit pērul înc'odată: se dusese dracului 200 de gâlbē-
nași, bani bătúți pe multe.

Doi ani, după ce s'a întors la Mizil, n'a putut să
uite bietul hagiul galbenii aruncați în vēnt, după cum
o spunea el prietenilor.

Cucóna inse oftă greu, după tinerul Cicerone, căci
avea un mod cu totul particular de a incheiá nasturii
dela ghetete poloneze.

— Eh!... ȳicea cucóna Eufimia — la ce-mi fo-
losește că am atâția bani, decă nu petrec când mi-e
timpul?!

Și oftă de diminēta până sēra, cu nădejde să mai
vedă odată Bucureștii și pe urmă póte să móră.

Hagiul își făcea vēcul la cișmigea, gândind să
pue la loc banii, ce-i cheltuisese cu voiajul.

GR. MĂRUNȚEAN.

Arma celor slabi e plânsul.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

In brațele somnului. E singură fiică a părinților,
cari o iubesc cu tot sufletul. Tótă sēra s'a jucat cu pă-
pușa ce i-a cumpērat tată-seu la ziua nașcerii. Cu pă-
pușa a și adormit, căci n'o mai póte lăsá dór singură,
să recēscă. Cine le vede, ȳice cu plăcere: Ce doue
păpuși frumoșel!

Explosiune în o mină. Viēta băiașului este cea
mai periculósă. Iși ia remas bun dela familia sa și se
cobóră în fundul pământului și lucrēză necontentit, căș-
tigând cu sudórea feței pânea de tóte zilele și de multe
ori ne mai întorcēndu-se nici odată la ai sei.

Viēta lui atērnă numai dela o mică scăpare din
vedere. O schintea, un cap de chibrit tuitit și aprins,
pricinuesc nenorocirea cea mai mare. Aerul de mină se
aprinde numai decăt și esplodarea infricoșată derimă
tot și omórá pe toți.

LITERATURĂ și ARTE.

Știri literare și științifice. Dl Alesandru Phi-
lippide a publicat la București: «Istoria limbei române»,
volumul prim, Principiile limbei. — Dl Antoniu Pop a
scos la lumină în Gherla o broșură intitulată «Lira Bi-
horului», care cuprinde balade populare. — *In institu-
tul dlui dr. V. Babeș* în București, ne spune «Timpul»,
se urmēza esperiențele cu transfuziunea nervósă, care
dau rezultate fórte bune pentru neurastenici; de ase-
menea se fac esperiențe cu bacilul lui Koch.

Discursul de recepțiune al dlui Naum. A eșit
de sub tipar la București, în editura Academiei Ro-
mâne: «Cuvēnt de primire, rostit în ședința solennă
dela 2/14 aprilie 1894» de A. Naum membru al Aca-
demiei Române, cu respunsul dlui T. Maiorescu mem-
bru al Academiei Române. Noul membru, dl A. Naum,
în «Cuvēntul seu de primire» accentuēză perderea Aca-
demiei prin mórtea membrilor Kogălnicean, episcopul
Melchisedec, Alecsandri, Sion, Cobălcescu și George
Baritiu; se oprește nițel la George Sion, în locul căruia a
fost ales. Născut dintr'o familie vechiă, crescut în cunoștința
limbei elne și franceze, Sion din tinerete s'a dedat poe-
siei și literaturii. Tiiturile sale sânt neșterse la recuno-
ștința contemporanilor sei pentru talentul și perseve-
ranța sa, la un timp când cariera curat literară nu
promitea nici independență, nici bunul traiu. Simțēmēn-
tul patriotic, desinteresarea sa, acest cult nativ al artei
pentru artă, gustul pentru studiu, acea imboldire tainică
a vocațiunii, care pentru mulți se prefăce într'o dure-
rósă desilusiune, au fost singurele sale recompense.
Muncitor neobosit, poet și prosator umoristic, publicist,
fabulist, conferențiar, traducător în versuri și în prosă;
atâtea genuri literare deosebite, justifică renumele seu
și locul pe care l'a ocupat cu onóre în curs de atâția
ani în Academie. Operele lui Sion sânt numeróse și
diverse, scrise într'o limbă curată și curgătoare. Din tóte
genurile literare și poetice tractate de el, fabula a
fost din cele mai grele. Prin alegerea subiectelor,
prin sprintena făptură a frasei, prin limba curată de care
se serviá, a făcut cetirea fabulelor atrăgătoare, plăcută și
instructivă. În partea poetică, accentul liric al lui Sion
este patriotic. Simțēmēntul acesta domniá în literatură,
în poesie, în politică. Starea precară a principatelor ro-
mâne, suferințele lor din trecut, speranțele lor pentru
viitor, făceau din simțēmēntul acesta principalul obiec-

tiv al tuturor cugetătorilor de atunci. Acesta era idealul: Patria înainte de toate! În repede și minunata regenerare a națiunii române, poezii lirice au binemeritat dela patrie. Apoi recipiendarul schițază iniurierea poeziei lirice asupra popoarelor. Răspunsul dlui Maiorescu a fost deja apărut în colonele foii noastre.

Analele Academiei Române. A fost o dorință generală în cercul acelor care se interesă de lucrările Academiei noastre, ca Analele ei să se publice mai iute după închiderea sesiunii generale, cu care se încheie și anul, cuprindând totodată toate comunicările și lecturele făcute în ședințele de peste an și 'n cele ale sesiunii generale, ca astfel publicul din afară să poată primi mai degrabă informațiuni detaiate despre tot ce se lucrează în supremul nostru areopag literar. Până acum, în totă presa română, numai «Familia» întreține pe cetitorii sei regulat despre lucrările din sesiunea generală; nici ea însă nu poate să publice în estens toate. Dorința generală indicată la începutul acestor rânduri s'a exprimat și în sesiunea generală trecută, prin raportul comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în anul precedent, pe care l'am publicat și noi. Academia primind concluderile raportului, biroul le-a executat întocmai și astfel Analele de pe 1893—1894, partea administrativă și desbaterile, au apărut cu jumătate de an mai timpuriu decât în anii trecuți. Causa pentru care Analele întârziău, era, că raporturile și lecturele nu se comunicau biroului la vreme. Acum, conform concluderilor din sesiunea generală, s'a făcut și asta. Analele apărute acum formează un volum de 464 pagini. Afară de rezumatul proceselor verbale, ele ne oferă toate comunicările, lecturele și raporturile citite în ședințele Academiei. Din ședințele de peste an, notăm, că dl Hașdău a fost singurul, care n'a primit donațiunea dlui Kalinderu relativă la averea moștenită după Oteteleșan, cu scopul de a înființa o școală de fete, pentru cuvântul că misiunea aceasta nu intră în atribuțiunile Academiei. Tot dl B. P. Hașdău a fost în contra facerii parastasului în București pentru Barițiu, căci acesta nu este prevăzut în statute și regulament și nu s'a făcut pentru nici unul din membrii reșoși până acum; crede că trebuie să fie egalitate pentru toți membrii. Dl Gr. G. Tocilescu a dăruit Academiei o reducere în gips a monumentului dela Adam-Clissi. Dl Burada făcând relațiune verbală despre călătoria sa în Moravia, dl Hașdău a spus, că originea română a valachilor din Moravia este recunoscută de învățați ca Mickosich. Acei valachi au trecut în Moravia din Panonia, acolo s'au slavizat, adoptând dialect morav, dar au conservat unele cuvinte românești. Au ținut lecture dnii Olanescu, Gr. Stefanescu, Dr. V. Babeș, D. A. Sturdza, V. A. Urechia, B. P. Hașdău, Gr. G. Tocilescu, St. C. Hepites, Ioan Bogdan și alții. Prețul volumului 4 lei 50 bani.

Apel la dreptate. A apărut la București o broșură în limba franceză, care conține apelul cetățenilor români, întruniți în meetingul național ținut la București în 3 iunie 1894, adresat dreptății, în cauza română. Este semnat de 423.837 de cetățeni români.

Albumuri de fotografii. Fotografii I. Niculescu din București și totodată președintele societății Curtea-de-Arges, va publica în curând două albumuri de fotografii, la care lucrează de patru ani. Primul va fi albumul monumentelor istorice ale României cu descrierea lor istorică. Al doilea va fi Albumul costumului național din județul Mușcel, prevăzut cu tot felul de modele de cusături frumoase lucrate în culori după natură la fața locului.

O broșură italiană despre români. Dl Roberto Fava, care la pertractarea procesului pentru Memorand a petrecut la Cluș, ca reprezentantul mai multor țări italiene, a publicat la Parma o broșură intitulată: «La questione Rumena e gli agenti del signor Wekerle in Italia». Broșura conține un răspuns la conferințele ce Ováry (jidani) a ținut prin Italia pentru apărarea politicii maghiare.

TEATRU ȘI MUSICĂ

Știri teatrale și musicale. *Dșora Bârșescu* este acum pe deplin restaurată; în săptămâna trecută a și început să joce în Raimund-Theater din Viena, debutând în tragedia «Hero și Leander». — *Dl I. Dămian*, elev al conservatorului din Lipsca, a obținut dela Asociațiunea transilvană un stipendiu de 500 fl. — *Dl Liviescu* dela «Teatrul Național» din București, autorul mai multor piese, a fost angajat la teatrul din Craiova, unde va juca primele roluri de dramă și tragedie.

Operă și operetă română la București. Aflăm din «România Musicală», că dl Stefanescu nu s'a putut înțelege cu direcțiunea Teatrului Național, pentru ca în viitorul stagiun să înființeze o operă și operetă română, căci dsa a cerut ca stagiunea acesteia să fie mai lungă, decât cum proiectase direcțiunea. Se spune, că șeful orchestrei din Craiova, dl Neuwirth, a fost însărcinat cu conducerea operei și operetei. Dar repetii nu se fac.

Reprezentare teatrală în Timișoara. La 11 octombrie n., cu ocaziunea adunării generale a Reuniunii învățătorilor români gr. or. din protopresbiteratul Timișorii, se va da în suburbiul Fabric al Timișorii, de câtră corurile vocale române din Fabric în Maieru, un concert; apoi o societate de diletanți va juca piesa «Pietra din casă» de V. Alecsandri. După teatru va urma joc.

Concert la Lugos. Reuniunea română de cântări din Lugos a dat joi la 8/20 septembrie un concert filantropic în saloanele otelului «Regele Ungariei». După concert a început joc. Ni se scrie, că Reuniunea, bine condusă, face progresele cele mai frumoase și se speră că la iernă va da o reprezentare teatrală cu cântece. Iată și programul din 20 sept.: 1, I. Mureșan: «Departu clopotul resună», prelucrat pentru cor micst de I. Vidu. 2, I. Vidu: «Taci bărbate», cor micst cu soli. 3, G. Verdi: «Othello», corul estern din act II., acompaniat de dōmna Elena Dobrin. 4, Fr. Chopin: «Variations brillantes» Op. 12., executată pe pian de dl Liviu Tempea. 5, D. Bortnenschi: «Concert bisericesc», cor micst, prelucrat de G. Musicescu. (Din repertoriul lui Slavianszky.) 6, F. Ricci: «Il suonatore di campane» cor micst, prelucrat de I. Vidu. 7, G. Musicescu: «Marș» pentru cor micst. 8, Coriolan Bredicean: «Niță Paingen» monolog cu cântece, musică de L. Tempea, executat de dl L. Brădicean. După concert joc.

Concert la Cuesd. Tinerimea plugarilor români din Cuesd, comitatul Timișorii, a dat acolo joi la 8/20 septembrie un concert, urmat de dans.

Piese musicale noue. *Dl Ion Costescu* a scos la lumină în București un caet de Cântări patriotice și religioase, pentru usul școlilor primare. — *Dl C. M. Cordonean* a publicat la București marșul «Caritate». — *Violoncelistul Dumitrescu* a dat la lumină tot acolo două compozițiuni: «Renegatul» și «Primul concert».

Știri bisericești și școlare. *Di Alesandru Roman*, profesor de limba și literatura română la universitatea din Budapesta, a anunțat pentru semestrul de iernă următoarele conferințe: Despre codicele voronețian; Elemente latine, grecești și slave în terminologia creștină a limbii române; Conversator despre tipografiile române. — *Studentii universitari români din Cluș*, inculpați pentru Apel și Manifest, au fost citați în duminică trecută înaintea senatului universitar, care le-a anunțat că la ordinul ministerului de culte cercetarea disciplinară pornită în contra lor s'a sistat. — *Colecta pentru gimnasiul din Blaș* s'a urcat peste nouespredece mii de florini; se mai continuă.

Socetăți de lectură de ale tinerimei. *La Blaș* societatea elevilor dela institutul preparandial român gr. c. s'a constituit pentru viitorul an școlar astfel: Președinte dl profesor Ioan F. Negruț; vice-președinte Aureliu Pinteș elev cl. III; redactor al fôiei «Speranța» Octavian Pop elev cl. III; bibliotecar I Frățilă, elev cl. III; vice-bibliotecar T. Stoia elev cl. II; archivar A. Viciu elev cl. III; cassar I. Pampu elev cl. II; notar al ședințelor N. Frățilă elev cl. III. Membri, colaboratori interni și criticatori s'au ales: V. Fărcaș, D. Stănuț și Ales. Mesaroș, elevi cl. III; G. Boer și T. Bogdan elevi cl. II; D. Stefu elev cl. I.

Congresul studenților români la Constanța s'a deschis astăzi sâmbătă la 10/22 septembrie. S'a anunțat următoarele trei conferințe: Sâmbătă, 10/22 septembrie, va vorbi dl G. Rădulescu despre «Arta de a vorbi». Duminică, 11/23 septembrie, dl Ilie Ighel despre «Psycho-fiziologia onôrei». Luni, 12/24 septembrie, dl D. Moldoveanu despre «Mulțimea criminală».

Adunări învățătorești. *La Dobra* în 11/23, 12/24 și 13/25 septembrie se va ține adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul Devei, sub presidiul dlui Nicolăe Sânzian, secretar dl Ioan Fleșeru. Cu această ocaziune învățătorii C. Baicu, Nic. Rusu, I. Flășer, Nic. Mihăila vor ceti lucrări de ale lor; iar dna Eugenia V. Pop și dnii G. Reitescu, V. Melencovici, Const. Dima și Petru Hadan vor ține prelegeri practice.

C E E N O U ?

Hymen. *Di Ioan Oncoi*, absolvent de teologie și dșora Joia M. Ciura se vor cunună la 11/23 septembrie în Fundata. — *Di Aurel Barbu* din Budapesta și dșora Minerva Maria Balinth din Sibiu s'au logodit.

Știri personale. *Archiducele Albrecht* se va retrage în curând din postul de inspector general al armatei, căci a îmbetrânit. — *Di P. B. Hașdeu* este greu bolnav; dorim din inimă să putem anunța cât mai grabnică însănătoșire. — *Di I. Lupul*, mareșalul țării Bucovina, se află în Budapesta, luând parte la desbaterile delegațiilor.

Regina României, după o absență de doi ani și jumătate, deplin vindecată, s'a rentors vineri la miédădi la Sinaia, însoțită de regele Carol.

Procese noue. *Procesul dlui Iuliu Coroian*, intentat pentru că ar fi falsificat un pasaport, ca să pôtă trece în România, s'a pertractat sâmbătă, la 15 septembrie n., la tribunalul din Cluș, unde dsa a fost trans-

portat din Seghedin. Afară de dsa mai este acusat pentru același lucru, cancelistul seu dl Abel Muntean, care a și recunoscut faptul, pe când dl Coroian negă. În sfârșit, la cererea apărătorului dr. Cassiu Maniu, pertractarea s'a amânat până ce se vor mai procură niște acte. — *Di Iustin Ardelean*, redactorul «Vulturului», care țilele trecute și-a făcut osenda de doue săptămâni la Seghedin, are un nou proces de presă, ficsat încă pe iunie trecut, dar atunci din cauza bolii sale s'a amânat și se va ține la 10 octombrie. — *Părintele Lucaciu* a fost transferat din Seghedin la Sătmar, unde astăzi la 22 septembrie se pertractază procesul de calumnie ce i s'a intentat.

Delegațiunile parlamentare din Viena și Budapesta s'au intrunit țilele trecute la Budapesta. Ministrul comun de finanțe a cerut un plus de cheltueli de 8 milioane. În delegațiunea austriacă delegatul Pațak, în cea ungară Falk, Bezeredy și Aponyi au interpelat pe ministrul de externe pentru mișcările din România în cauza națională de dincôre Ministrul a respuns că nu vede un pericol mare, la cas de trebuință inse va intreveni. Ambele delegațiuni s'au mulțumit cu respunsul.

Știri scurte. *Camera advocațială din Sibiu* a respins propunerea de a i se sistă dlui dr. Ioan Rațiu dreptul de a exercită profesiunea de avocat, pe timpul cât va sta închis la Seghedin pentru Memorand. — *Luceferul*, noul institut de bani înființat la Vêrșet, s'a constituit; director executiv a fost ales dl Ioan Cocoră, director substituit dl Simeon Moldovan, jurisconsult dl dr. Petru Zepeniag. — *Cholera* care totă véra a bânțuit în Rusia, a trecut în Galiția și Bucovina, acuma s'a ivit și în Marâmureș.

OGLINDA LUMEI.

Cronică mică. *Di Luigi di Palma*, profesor de dreptul internațional la Roma, primind diploma de membru onorar al Ligei culturale române, a mulțumit exprimându-și simpatia pentru români. — *Di R. Fava*, care a reprezentat țiarele italiene la procesul din Cluș al Memorandului, va scôte în curând o broșură, în care va publică impresiile sale din țilele acelea, precum și o dare de sêmă despre primirea ce i s'a făcut în diverse orașe de cătră români. — *Ministeriul Bulgariei* vré să ridice cu 40.000 franci un mansoleu în Sofia, unde să se așede osemintele prințului Alesandru de Battenberg, fostul domn al Bulgariei. — *Japonesii*, după șcirile cele mai noue, să fi înfrânt cu deseversire pe chinezi. Perderea acestora să fi fost grozavă. Astfel Corea ar fi ajuns cu deseversire în mâna japonezilor. O să vedem.

Môrtea celebrului profesor Helmholtz. O telegramă din Charlottenburg ne anunță môrtea profesorului Helmholtz Hermann-Louis-Ferdinand Helmholtz, celebrul fiziologist și fisiciangerman, s'a născut la Potsdam în 31 august 1821. Fiul unui profesor de gimnasiu din acest oraș, el studiă medicina la institutul militar din Berlin, fu atașat la serviciul carității, după aceea reveni la Potsdam ca medic militar. Chiemat în Berlin ca profesor de anatomie la Academia frumôselor arte în 1848, el ocupă, în anul următor, o catedră de fiziologie la universitatea din Königsberg, trecut la aceea din Bonn în 1854 și trei ani mai târziu la aceea din Heidelberg. În 1871 el fu numit profesor de fizică în Berlin. În 3 ianuarie 1870 a fost ales membru cores-

pendent al Academiei de științe (secțiunea fizice.) Lucrările lui Helmholtz, care se bucură de o notorietate europeană, se raportează mai cu seamă asupra condițiilor fiziologice a impresiunilor simțurilor. I se datorează invențiunea unei oglinzi cu care se poate studia retina în ochiul viu. Principalele sale publicațiuni sînt: Conservațiunea forței, Manual de optica fiziologică, Theoria impresiunilor sunetului, Căldura considerată ca mijloc de mișcare, etc.

A șeptespredece soție. Dna Amelia Tilmer, a șeptespredece soție a reposatului Brigham Yoong, ultimul șef al mormonilor, a făcut de curînd interesante destăinuri unui reporter american. Această văduvă inconsolabilă vorbește în termeni foarte emoționați despre acel ce nu mai este și în inima căruia ea ocupă, timp de mai mulți ani, un loc... proporțional. Când ea se căsătorii cu dl Brigham Young, familia acestuia se alcătuiă deja din 75 membri, femei legitime și copii. Dl Brigham Young introduse încă în urmă alte câteva soții în haremul său și, lucru curios, ele trăiau între dînsese în cea mai bună armonie. Astăzi chiar, când nu mai sînt în viață decât nouă văduve Young, marea plăcere a acestor dame constă în a se întruni la prînzuri confraterne, unde ele nu mai sfîrșesc să aducă elogiuri și să exprime regrete în privința scumpului lor defunct soț colectiv.

Peripețiile unei sute de mii de dolari. Milionarul Iacob Tome, din Oxford, se întorcea din Washington, unde vînduse obligațiuni de ale tezaurului în sumă de 100.000 de dolari (500.000 de franci.) Tome călătorii într-un tren direct al societății «Baltimore and Oxford» și ținea în mîna pachetul cu dolarii. Spre a citi un ziar, pe care-l cumpărase de la o stație, el depune pachetul pe una din canapelele vagonului în care se află. Sosind trenul la Oxford, Tome se coborî și se duse uitîndu-și pachetul în vagon și nu-ș aduse aminte de el decât acasă. La stația Oxford, se suiră în tren și au stat pe divanul părăsit de Tome niște tineri artiști, cari găsind pachetul, au început să se jöce cu el dîndu-l «d'a dura» cu piciorul prin vagon și fiind că banii erau bine împachetați nu au scos nici un sunet. Aceștia părăsiră trenul, lăsînd prețiosul pachet în vagon, conductorul îl luă și-l trînti într'un coș unde se puneau lucrurile găsite și care se află într'un vagon de bagaje. Aci pachetul stătî pînă la Nottingham, unde o telegramă a milionarului Tome avisă pe personalul trenului că pachetul conținea faimoasa sumă de o sută de mii de dolari. A doua zi Tome sosi în acel oraș și se întorcea cu «scumpul și iubitul» său pachet.

O călătorie fără bani. Mai mulți pînă acum au întreprins călătorii fără să-i coste bani, înse ca diaristul svedian Werner nici unul. Acest original diarist s'a angajat să facă ocolul pămîntului în șesă luni și fără să cheltuiască nici un ban în tot voiagiul. El a ajuns deja la Sydney. El părăsise Chicago acum 72 de zile, ca fochist la un tren de marfă, care l'a condus la Bock-Island în Illinois. Din acest oraș el a plecat pe jos la Plower unde a găsit un nou post de fochist. Astfel el a ajuns pînă la Omaha, la Denver, în fine d'acolo la Oaklands în fața portului San-Francisco unde a găsit un post de chelner pe bordul vasului «Alameda». Pînă aci acest îndrăzneț călător n'a făcut decât 6.700 de mile engleze și se poate foarte bine deci, ca el să nu reușească cu bine pînă la sfîrșitul călătoriei sale.

UMOR și SATIRĂ.

O listă de bucate.

Citim următoarea listă de bucate într'un restaurant din București:

Supă de galoș de gris.
Supă de băeței,
Cergă rasol,
Rasol cu hrean de vacă,
Creeri prăjiți garnit,
Andrieu umplut,
Chioftele prăjite pe cartofi,
Friptură gata de vițel de la rinici,
Rostu Braten,
Părjölă la grătar de muschiu,
Pere de Oppler.

In casarmă.

Sergentul explica: «Traectoria este linia pe care o descrie glonțul în mersul său prin aer». Nicolae Văduvăl

— Ordonăți, să trăiți, don sergent!
— Spune și tu, ce este traectoria?
— Este aerul care o descrie linia când merge prin glonț, să trăiți don sergent!

Politeță.

Scumbiescu cântă cu flașta pe stradă.

Un sergent de poliție s'apropie de el și-l întrebă:

— A bulet de permisiune ca să cânti pe stradă?
— Nu.
— Atunci te rog să me acompaniezi.
— Cu plăcere; ce voiți să cântați?

Golul

— Ți-aduci aminte de Hingheriu?
— Da.
— A murit.
— Așil!
— A lăsat un mare gol, săracu...
— E drept, — în busunarele creditorilor.

Calindarul săptămînei.

Domneca înainte de înălțarea crucei, Ev. dela Ioan, c. 3, gl. 5, a inv. 3.

Diua sêpt.	Calindarul vechiu	Călind. nou	Sorele.
Duminecă	11 Cuv. Teodora	23 Tecla	5 49 5 54
Luni	12 Mart. Autonom	24 Gerhard	5 51 5 53
Martî	13 Mart. Corneliu	25 Cleofas	5 52 5 51
Mercuri	14 (7) Inalt. S. Cruci	26 Ciprian	5 53 5 48
Joi	15 Mart. Nichita	27 Waldemar	5 55 5 46
Vineri	16 Cuv. Eufemia	28 Wenceslaw	5 56 5 44
Sămbătă	17 Mart. Sofia	29 Arch. Mich.	5 57 5 42

Avis dlor abonați. Treiluniul iuliu—septembre se va încheiă în curînd. Rugăm pe toți aceia, a căror abonamente vor expiră, să binevoiască a le înnoi de timpuriu. Restanțierii sînt rugați a-și aduce aminte, că au de implimit o datorie de onoare, plătind abonamentul foii pe care o primesc regulat.

Proprietar, redactor răspundător și editor: IOSIF VULCAN.

CU TIPARIUL LUI IOSIF LĂNG ORADEA-MARE.